

Indiener: College van burgemeester en wethouders

Datum: 24 maart 2020

Portefeuillehouder(s): Wethouder De Weger

Portefeuille(s): Energie

Contactpersoon: F. van Zandbrink / K. Beek

Tel.nr.: 8935

E-mailadres: zandbrink.f@woerden.nl; beek.k@woerden.nl

Onderwerp:

Ontwerp van de Regionale Energie strategie met concept-bod

Samenvatting:

Wij stellen de raad voor om in te stemmen met het concept-bod voor opwek van grootschalige duurzame elektriciteit zoals opgenomen is in het ontwerp van de Regionale Energiestrategie (ontwerp RES), waarbij de bijdrage van Woerden afhankelijk wordt gesteld van het afwegingskader grootschalige duurzame energie-opwek dat momenteel wordt ontwikkeld. Eind 2020 zal dit afwegingskader aan de raad worden voorgelegd, zodat de bijdrage van Woerden aan de definitieve regionale energie strategie (RES 1.0), dat begin 2021 aan de raad wordt voorgelegd, kan worden opgenomen. De U16 gemeenten, 4 waterschappen, de provincie en Stedin werken samen aan de opgave voor de regionale energie strategie (RES U16).

Gevraagd besluit:

1. De uitkomsten van het afwegingskader grootschalige duurzame energie-opwek leidend te laten zijn voor de bijdrage die Woerden kan leveren aan het definitieve bod voor grootschalige opwek van duurzame elektriciteit van de regionale energie strategie (RES 1.0). In de regionale energie strategie staat de bijdrage van de RES U16 aan de landelijke opgave, inclusief het bod voor opwek van duurzame elektriciteit.
2. In te stemmen met het uitgangspunt 'iedereen doet mee' en 'levert een bijdrage', zoals opgenomen in de concept-Governance U10.
3. In te stemmen met het regionale concept-bod van 1,8 terrawattuur (TWh), de daarbij behorende raadgevoelensrichting het rijk en de disclaimer.
4. In te stemmen met de verzending van de ontwerp-RES met het daarin opgenomen het concept-Bod naar het Nationaal Programma RES (NPRES)/Rijk.

Inleiding

Waarom wordt dit voorstel nu voorgelegd?

Het landelijk Klimaatakkoord stuurt aan op een CO₂-reductie van 49% in 2030. Alle RES-regio's samen dragen met 35 TWh duurzame energie-opwek bij aan de nationale opgave bij. Op 26 september 2019 heeft u ingestemd met de Startnotitie om binnen de U16 te komen tot een RES 1.0 ([19R.00618](#)). De eerste tussenstap is de voorliggende ontwerp-RES met concept-bod. De ontwerp-RES met het concept-bod moet voor 1 juni 2020 worden ingediend bij het Rijk en NPRES. Vooralsnog houdt het NPRES vast aan de datum van 1 juni, ondanks de maatregelen van het Corona-virus. De raad zal dan ook vóór 1 juni 2020 een besluit over het concept-bod en ontwerp-RES moeten nemen.

Nationaal wordt na 1 juni 2020 bekeken of de gezamenlijke biedingen optellen tot 35 TWh. Is dat niet het geval dan komt er interbestuurlijk overleg over de verdeling van de resterende hoeveelheid (uitleg over verdelingsproces zie kanttekening 3.1). Het Planbureau voor de leefomgeving (PBL) zorgt voor een beoordeling van alle Regionale Energiestrategieën (RESsen) te samen.

De ontwerp-RES is een tussenstand van verkenningen. Het bevat de eerste inzichten voor duurzame elektriciteit en duurzame warmte in de RES-regio op basis van onderzoeken, gesprekken en lokale bijdragen aan inventarisaties. De ontwerp-RES maakt nog niet inzichtelijk hoeveel en welke zoekgebieden voor duurzame elektriciteit kansrijk zijn en wat iedere gemeente gaat bijdragen. Dit komt in de RES 1.0, die voor 1 maart 2021 moet zijn afgerond.

Wat dit voorstel wel bevat is een concreet bod. Dit bod is de hoeveelheid opwek van duurzame elektriciteit (zon en wind) waaraan de RES U16 zich tot 2030 wil verbinden richting NP RES en het Rijk. Dit betekent dat de deelnemers binnen de RES U16 zich maximaal inspannen om uiterlijk 1 januari 2025 de vergunningen voor zonnepanelen en windmolens te verstrekken, zodat de genoemde hoeveelheid duurzame elektriciteit in 2030 binnen de regio is gerealiseerd.

De RES U16 stelt voor om met een concept-bod van 1,8 TWh aan de nationale opgave voor 2030 bij te dragen. Dit is een bod met daaraan gekoppeld een aantal randvoorwaarden richting het Rijk en een disclaimer. Met dit concept-bod zal de RES 1.0 verder worden vormgegeven, waarbij nog gekeken moet worden naar aspecten als kwaliteit van het landschap en draagvlak.

Ter illustratie van de betekenis van 1,8 TW: binnen de RES U16 zou dit gaan om ca. 15% van de grote dakoppervlakken voorzien van zonnepanelen plus ca. 45 windmolens van 5,6 TWh met een tiphoogte van 240 meter (of ca. 90 windmolens met een tiphoogte van 140 meter) plus ca. 800 ha zonnepanelen.

Binnen de gemeente Woerden werken we aan een afwegingskader grootschalige duurzame energie-opwek. Het afwegingskader ligt rond de zomer van 2020 in de inspraak. Na het zomerreces wordt het afwegingskader ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Het afwegingskader geeft duidelijkheid over de voorwaarden voor grootschalige duurzame energie-opwek binnen Woerden en vormt het kader voor de bijdrage van Woerden aan de RES U16. In maart 2021 moet de RES 1.0 worden aangeleverd bij het Rijk.

Met dit raadsvoorstel sluiten we aan bij het gedachtegoed van de U10 Governance, waarover de raad in het voorjaar wordt geïnformeerd. In het Governance voorstel is voor de besluitvorming opgenomen dat bij regionale voorstellen;

- 1) voor grote strategische opgaven gewerkt wordt met twee-fasen besluitvorming;
- 2) altijd voorzien worden van een lokale toelichting, en;
- 3) gestimuleerd wordt om de methode van consent toe te passen.

In het kader van de twee-fasen besluitvorming vormen de eerder besproken uitgangspunten in de startnotitie RES en de verwerkte moties en amendementen (RIB [20R.00174](#)) de kaders voor de eerste fase en daarmee de kaders voor het bod aan het Rijk. Alvorens de raad een definitief RES 1.0 voor te leggen in de tweede fase, vraagt het Rijk van de RES-regio's eerst een ontwerp-RES met een concept-bod, wat nu voorligt.

Voor de lokale toelichting wordt in dit voorstel verwezen naar de eigen kaders (afwegingskader, warmtevisie en omgevingsvisie) die leidend zijn voor de uitwerking van het ontwerp-RES met concept-bod naar een definitieve RES 1.0 (zie beslispunt 1). Door in te stemmen met het regionale bod van 1,8 TWh en deze instemming desgewenst te voorzien van beargumenteerde bezwaren zal RES U16 zich in het vervolgproces buigen over de bezwaren en nagaan of hier aan tegemoet kan worden gekomen bij de definitieve RES 1.0.

Deze vraag ligt tegelijk voor bij de U16 gemeenten, de provincie en de vier waterschappen.

Naast elektriciteit gaat het ontwerp-RES ook in op duurzame warmte. Voor het gebruik van duurzame warmte is van een groot aantal duurzame warmtebronnen het theoretisch potentieel in beeld. In RES 1.0 wordt de technische, economische en ruimtelijke haalbaarheid van de regionale duurzame warmtebronnen onderzocht. Daarnaast wordt in RES 1.0 een koppeling tussen warmtevraag en beschikbaarheid van warmtebronnen en de geschiktheid van de verschillende bronnen voor warmtenetten weergegeven. Ook zal aandacht worden besteed aan energiebesparing.

Participatieproces

Hoe is dit voorstel tot stand gekomen

Om te komen tot de ontwerp-RES en een concept-bod zijn er twee regionale bijeenkomsten gehouden met stakeholders (zie bijlage 11 en 12 bij ontwerp-RES). Voor de definitieve RES 1.0 worden wederom bijeenkomsten met stakeholders gepland.

Voor het afwegingskader grootschalige energie-opwek, de warmtevisie Woerden en de omgevingsvisie vinden binnen de gemeente participatieprocessen plaats.

Samenwerking met andere gemeenten

Binnen de RES U16 werken de 16 gemeenten samen met vier waterschappen, de provincie en Stedin aan een regionale energie strategie.

Wat willen we bereiken?

De gemeente Woerden wil haar bijdrage leveren aan de landelijke doelstelling van tenminste 49% CO2 vermindering in 2030 ten opzichte van 1990.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente werkt aan een afwegingskader grootschalige duurzame energie-opwek, die kaders biedt voor duurzame energie-opwek. Het afwegingskader draagt bij aan de regionale opgave. In het besluitvormingsproces over RES 1.0, de volgende stap, wordt de bijdrage van de gemeente aan de raad voorgelegd.

Argumenten

1.1 De gemeente(raad) besluit zelf over initiatieven voor zonnevelden of windmolens

De regionale energie strategie is gericht op samenwerking en wijzigt niets aan de bevoegdheidsverdeling bij ruimtelijke initiatieven. Het afwegingskader biedt de gemeenteraad de mogelijkheid hiertoe kaders te bepalen. De kaders worden vastgelegd in de omgevingsplannen. Het kader helpt ons bij de uitwerking van de opgaveverdeling binnen de regio. Door zelf voorwaarden vast te stellen blijven we aan het stuur.

2.1 Er is een meerwaarde om samen om te trekken binnen RES U16 en Lopikerwaard

Door samen met andere gemeenten, waterschappen en provincie op te trekken kan de regio en Woerden de meerwaarde onderzoeken en concretiseren voor een gezamenlijk strategie voor grootschalige opwek van elektriciteit. Gedacht kan worden aan het afstemmen en optimaliseren van de ruimtelijke kwaliteit, de benodigde energie infrastructuur en de regionale participatie. Binnen de Lopikerwaard willen de gemeenten zorgvuldig omgaan met het open groene landschap van het Groene Hart. Er wordt gezamenlijk opgetrokken bij de ontwikkeling van een afwegingskader voor grootschalige duurzame energie-opwek.

3.1 Concept U10 Governance: bij besluit wordt gestimuleerd methode van consent toe te passen

Door in te stemmen met het regionale bod van 1,8 TWh met de mogelijkheid om deze toestemming te voorzien van beargumenteerde bezwaren zal RES U16 zich in het vervolgproces buigen over de bezwaren en nagaan of hier aan tegemoet kan worden gekomen bij de definitieve RES 1.0.

4.1 Er moet vóór 1 juni 2020 een ontwerp-RES vanuit de regio worden ingediend

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat alle RES-regio's hun conceptversies van het RES inclusief bod vóór 1 juni 2020 aan het Nationaal Programma RES (NPRES) aanbieden. NPRES heeft aangegeven dat de datum van 1 juni, ondanks de coronacrisis, vooralsnog blijft staan. Als de huidige situatie met het coronavirus langer dan tot 6 april aanhoudt wordt dit mogelijk herzien.

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

2.1 De bijdrage van iedere gemeente is nog niet bekend

Afgesproken is dat alle deelnemende partijen in de RES U16 een bijdrage leveren. Op dit moment zijn bijna alle gemeenten bezig met het opstellen van beleidskaders voor grootschalige opwek van elektriciteit of hebben ze kaders voor het gemeentelijke energiebeleid. Uit respect voor de lokale participatie- en besluitvormingsprocessen die lopen is ervoor gekozen om daarom niet per gemeente een bijdrage te formuleren gebaseerd op bijvoorbeeld een verdeelsleutel op basis van ruimte. Uitgangspunt is dat de RES U16 gezamenlijk aan de lat staat voor het realiseren van het bod in 2030.

3.1 Niet duidelijk of de bijdrage van RES U16 voldoet

Na het indienen van alle ontwerp-RES-sen met concept-bod zal het NPRES gesprekken opstarten met de verschillende regio's. Indien blijkt dat de 30 RESsen samen niet optellen tot 35 TWh, zal in deze gesprekken NPRES samen met de RES-regio's zoeken naar mogelijkheden om 35 TWh haalbaar te maken. Daarnaast komen er gesprekken tussen RES-regio's. Wanneer het in deze fase niet lukt om met de RES-regio's samen tot 35 TWh op te laten tellen, zullen de landelijke koepels (IPO, VNG en UvW) de landelijke restopgave verdelen over de RES-regio's. De verdeelsleutel hiervoor is niet bekend, omdat het proces vanuit de decentrale overheden centraal staat. De verwachting is dat de verdeelsleutel gebaseerd zal zijn op objectieve criteria zoals energieverbruik, bewonersaantal of ruimte op het netwerk. De verdeelsleutel zal worden vastgesteld via de gangbare kanalen van deze koepels. Als alle plannen samen opgeteld hoger uitkomen dan de landelijke opgave kan er worden voorgesorteerd op de opgave ná 2030. Een overprogrammering geeft meer comfort voor het kunnen halen van de landelijke opgave in 2030, gelet op het feit dat vergunningsprocedures voor dergelijke plannen vaak meer doorlooptijd vragen.

3.2 Rijk moet randvoorwaarden creëren om bod mogelijk te maken

Om de beoogde opwek daadwerkelijk te kunnen realiseren, zijn ook inspanningen en aanpassingen nodig vanuit het Rijk. De RES U16 stelt daarom randvoorwaarden aan het Rijk voor stimuleringsregelingen voor zon op dak, het door gemeente afdwingbaar maken van zon op dak bij bestaande en nieuwbouw, meer mogelijkheden voor de netbeheerder om te mogen en kunnen investeren in het benodigde netwerk en budget voor de energietransitie voor gemeenten. Het concept-bod van de RES U16 is daarom een concept-bod met randvoorwaarden richting het Rijk. Indien het Rijk de randvoorwaarden niet invult, heeft dat gevolgen voor het kunnen realiseren van de in het concept-bod genoemde waarde.

3.3 Disclaimer richting het nationaal programma RES en het Rijk omdat de RES U16 nog in de onderzoeksfase zit

Op het concept-bod zijn enkele disclaimers van toepassing. De RES U16 heeft zich ingespannen om een goede samenwerking vorm te geven en om op basis van onderzoek en gesprekken tot inhoudelijke inzichten te komen. De RES U16 zit echter nog in het begin van de onderzoeksfase: zo zijn nog niet alle relevante filters toegepast op de denkrichtingen, zoals kwaliteit van het landschap en lokale participatie. Er is een eerste check gedaan op de netcapaciteit. Dat is betrokken bij het bod. Een volledige net-impactanalyse is echter nog niet uitgevoerd. Ook het gesprek met inwoners en regionaal georganiseerde belanghebbenden is net begonnen. Dit betekent dat de focus nog kan veranderen.

4.1 Het ontwerp-RES is een tussenstap op weg naar de RES 1.0

Het ontwerp-RES is een tussenproduct. Het bevat geen zoekgebieden, keuzes of afwegingen over de locaties voor grootschalige opwek. De bijdrage van de gemeente Woerden wordt nog bepaald in de RES 1.0. Dit gebeurt in het proces om te komen tot een afwegingskader, dat eind dit jaar ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

De voorliggende besluiten hebben in deze fase geen financiële consequenties. Voor het opstellen van de ontwerp-RES en RES 1.0 zijn landelijke middelen beschikbaar gesteld. Voor RES U16 is een rijksbijdrage van € 1.664.298 voor de jaren 2019 t/m 2021 beschikbaar gesteld. Daarnaast draagt de gemeente voor de jaren 2020 en 2021 € 27.471 euro bij. In de begroting 2020-2023 is hiermee rekening gehouden. Afhankelijk van de strategische heroriëntatie kan dit wijzigen.

Communicatie

Er wordt vanuit de RES gewerkt aan een communicatiecampagne en een website met specifieke informatie over de RES U16. Het ontwerp-RES met concept-bod wordt op 25 maart 2020 door middel van een persmoment met de bestuurlijke trekkers van RES U16 openbaar gemaakt.

Het College stuurt het besluit, inclusief eventuele amendementen en moties naar de RES U16.

Het raadsbesluit zal middels de reguliere kanalen van de gemeente bekend worden gemaakt.

Vervolgproces

Na het indienen van alle ontwerp-RESSen met concept-bod zal het nationaal programma regionale energiestrategie (NPRES) gesprekken opstarten met de verschillende regio's om uiteindelijk tot 35 TWh te komen, dan wel zullen de koepels de landelijke restopgave over de regio's verdelen (zie ook onder kanttekening 3.1). RES U16 werkt vervolgens de opgave uit in een definitieve RES 1.0. Deze zal in het voorjaar van 2021 ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden.

De gemeente Woerden werkt aan een afwegingskader grootschalige duurzame energie-opwek, die kaders biedt voor duurzame energie. Het afwegingskader gaat ook aangeven wat de gemeente bij wil dragen aan de regionale opgave. In het besluitvormingsproces over RES 1.0, de volgende stap, wordt de bijdrage van de gemeente aan de raad voorgelegd.

Bevoegdheid raad:

De bevoegdheid van de raad is gebaseerd op de algemene bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente zoals vastgesteld in artikel 108 van de Gemeentewet in samenhang gelezen met artikel 147 van de Gemeentewet.

Bijlagen:

Ontwerp RES U16 met concept-bod geregistreerd onder corsa nummer 20.0000152

De indiener: College van burgemeester en wethouders

De secretaris,

drs. M.H.J. van Kruisbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer